

Uit de Pers.

(Economische Voorlichting, 16 Jan. 1942.)

HET INTERNATIONAAL BOSCHBOUWCENTRUM.

Het International Boschbouwcentrum (I.B.C.) is in 1938 opgericht als een gevolg van een steeds sterker gevoelde behoefte aan betere internationale samenwerking op boschbouwgebied zoomede van het inzicht, dat slechts op die wijze een juiste oplossing voor de talrijke problemen op het gebied van den boschbouw kon worden gevonden.

Het heeft in het algemeen tot taak boschbouwcongressen te organiseren, de besluiten van die congressen tot uitvoering te brengen, internationale samenwerking op het gebied van den boschbouw te bevorderen, en belangrijke vraagstukken op dit gebied te bestudeeren.

Het bureau van het I.B.C. is gevestigd te Berlijn en vormt een onderafdeeling van het Internationaal Landbouw-Instituut te Rome. Het is verdeeld in een Secretariaat en een aantal wetenschappelijke en technische afdelingen. Directeur is Prof. Dr J. Köstler, wien afdelingschefs, specialisten en ambtaren ter zijde staan. Het Centrum geeft een driemaandelijksch orgaan uit, „Intersylva”, in het Fransch, Engelsch, Duitsch en Italiaansch (zie E. V. van 14 Februari en 18 Juli 1941), welk orgaan behalve origineele artikelen, verslagen bevat van de belangrijkste gebeurtenissen op boschbouwgebied in verschillende landen, zoomede van wetenschappelijke publicaties op dit gebied. Voorts verschijnen als „Silvae Orbis” geregeld publicaties over verschillende onderwerpen.

In October j.l. is de vijfde zitting van het Comité te Baden-Baden (Zuid-Duitschland) gehouden, onder voorzitterschap van den gedelegeerde van Hongarije. Aanwezig waren delegaties uit Denemarken, Duitschland, Finland, Frankrijk, Hongarije, Italië, Nederland, Noorwegen, Roemenië, Slowakije, Spanje, Turkije, Zweden en Zwitserland; voorts waren vertegenwoordigd het Internationaal Landbouw-Instituut te Rome en de Internationale Vereniging van Boschbouwproefstations.

Juist verschenen of gereed om te verschijnen zijn de volgende monographiën: „Der Weltholzhandel 1925 bis 1938” door W. Grottian; „Die Verbreitungsgebiete der Hauptholzarten auf der nördlichen Halbkugel” door Prof. Th. Schmucker; „Plantations routières et leur importance du point de vue forestier” door Geza Luncz. Voor 1942 zijn monographiën in voorbereiding van P. Aro (rendement voor zagen), R. Immel (bemesting), M. Andersen (rol van het loofhout), J. W. Gonggrijp (paalworm, Pinus Merkussi, benamingen van hout in den handel), F. Grünwaldt (bibliographie) en G. Luncz en J. Köstler (houtmarkt).

Tijdens het congres werden een aantal lezingen gehouden.

De heer Andersen (Denemarken) sprak over de economische betekenis van het loofhout in Europa. Hij gaf in de eerste plaats algemeene beschouwingen over de monographie betreffende dit onderwerp, welke het I.B.C. voornemens is in 1942 te publiceeren, en behandelde vervolgens het probleem zooals dat zich voordoet in een bepaald Europeesch boschgebied van 360.000 ha. Hoewel het loofhout twee derde gedeelte van

de boschoppervlakte der aarde beslaat, neemt het naaldhout bij de dekking van de behoefte aan hout tot nu toe de belangrijkste plaats in; dit blijkt duidelijk uit de internationale handelscijfers. Hierin ligt ook de oorzaak van het feit, dat in de boschbouwliteratuur minder aandacht wordt geschonken aan het loofhout dan aan het naaldhout en dat van het belang van het loofhout een onvolledig beeld is ontstaan.

In den boschbouw wordt een voortdurende strijd gevoerd tusschen loofhout en naaldhout en bij elke boschverjonging wordt een plaatselijke beslissing in dezen strijd genomen, waarbij tal van factoren, zoowel met betrekking tot de standplaats als op economisch gebied, hun invloed doen gelden. In het algemeen is het percentage aan brandhout bij loofhout hooger dan bij naaldhout en het gebruik als brandhout wordt veelal beschouwd als een minder gewenscht doel, een oordeel overigens dat dikwijls op den lagen prijs van brandhout gebaseerd is. Dit vraagstuk eischt nadere bestudeering.

Daarbij komt nog, dat de snelle vordering van de technologische chemie de vraag doet rijzen, in hoeverre bij de beoordeeling van het product meer zal moeten worden gelet op de productie aan droge stof voor de industrie en op de hoeveelheid hout dan op den vorm waarin het wordt voortgebracht.

Overigens mag het loofhout in economisch opzicht niet zonder meer tegenover naaldhout worden gesteld. Er zijn tal van loofhoutsoorten, die analoge verschillen vertoonen als loofhout en naaldhout onderling. De onderscheiding in den handel tusschen „hard hout” en „zacht hout”, welke veelal samenvalt met „loofhout” en „naaldhout”, voldoet uit economisch oogpunt bij tal van loofhoutsoorten niet. In ieder land en zelfs in iedere streek heeft het loofhout probleem een bepaald karakter. De studie van dat probleem moet daarom lands- of streeksgewijze geschieden.

In een eerlang te verschijnen monographie zullen omtrent een aantal Europeesche landen nadere bijzonderheden worden vermeld. De spreker behandelde in aansluiting op zijn uiteenzettingen als voorbeeld het reeds genoemde Europeesche boschgebied van 360.000 ha, met 210.000 ha naaldhout en 150.000 ha loofhout en een normalen kap van 850.000 m³ naaldhout en 1.118.000 m³ loofhout. Het aandeel brandhout is hier voor naaldhout 29 %, voor loofhout 66 % (beuk 67 %, eik 38 %, ander loofhout 75 %).

De heer J. W. Gonggrijp behandelde in de tweede voordracht den invoer van tropisch hout in Europa.

Spreker begon met een historisch overzicht van de ontwikkeling van den handel in tropisch hout. Men kan zeggen, zoo betoogde hij, dat met het ontstaan van den handel ook de invoer van tropisch hout in Europa een aanvang heeft genomen en dat deze reeds duizenden jaren bestaat. Door de ontwikkeling van het transport over zee daalde de waarde van het hout; niettemin bleef zij nog betrekkelijk hoog. In de 18de eeuw neemt de uitvoer van meubelhout uit Cuba en Centraal Amerika een groote vlucht. Later worden onder dezelfde namen houtsoorten met soortgelijke eigenschappen uit Afrika en andere tropische gebieden ingevoerd. Tegelijkertijd ziet men een uitvoer van hout voor scheepsbouw en andere werken uit Europa naar de tropen, vermoedelijk een gevolg van een zekere conservatieve voorkeur van de nieuwe kolonisten voor de hun bekende houtsoorten en van de teleurstelling, veroorzaakt door het gebruik van verschillende weinig duurzame tropische houtsoorten. In het begin van de 20ste eeuw brengt de aanwending van schildhout een groote verandering in het gebruik van tropisch hout. Het okoumé-hout uit West-Afrika verovert daarbij, naar hoeveelheid, een eerste plaats. De handel in deze houtsoort, onderbroken door den oorlog van 1914—1918, zet zich daarna verder voort.

Het Internationaal Comité voor hout heeft zich niet bezig gehouden met den invoer van tropisch hout, daar het dezen feitelijk van geen beteekenis achtte. De heer Gonggrijp deed uitkomen, welke groote fouten bij de berekening van den invoer van tropisch hout gemaakt

worden, onder meer bij Demerara Greenhart (*Ocotea Rodiaei*, Rob Schomb). De statistieken werken met talrijke gewichts- en ruimte-eenheden en met verschillende herleidingsfactoren, terwijl het soortelijk gewicht der houtsoorten groote verschillen vertoont, b.v. Balsahout (*Ochroma* sp. d. div.) met 0,1 en letterhout (*Piratinera guianensis* Aubl.) met 1,36. Het uit de tropen ingevoerde hout komt bijna geheel uit het oerwoud, grootendeels uit het regenwoud dat men somtijds in Zuid-Amerika „de groene hel" noemt.

In 1922 werd te Marseille het „Congrès des Bois Coloniaux" gehouden, met het doel den houtuitvoer uit de Fransche koloniën te organiseeren. Op het „Congrès de la production forestière coloniale" te Parijs komt echter een teleurstelling over de bereikte resultaten tot uiting. Tijdens het „Congrès International Technique et Chimique des Industries Agricoles" van 1939 te Boedapest stelt Martelli-Chautard, Directeur-Generaal van het „Comité National des Bois Coloniaux" te Parijs, maatregelen voor tegen de overproductie en het geringe verbruik van het koloniale hout. De productie wordt verminderd. Van Duitsche zijde wordt dan in Zuid-Amerika en Oost-Azië een onderzoek ingesteld naar houtsoorten, die okoumé zouden kunnen vervangen.

De houtexport is in het algemeen laag in de meeste geciviliseerde landen en omvat daar slechts een klein procent van de totale werkhoutproductie. In de minder ontwikkelde landen, waar de bevolking nog weinig hout verbruikt, wordt veel meer hout geveld dan benut. De houtverspilling, door het achterlaten in het bosch van al het hout dat niet van eerste kwaliteit is en soms zelfs ook een gedeelte van dit laatste, is echter nog lang niet zoo sterk als de boschvernietiging door de inlanders, die, zonder op de waarde van het hout te letten, groote oppervlakten bosch door vuur uitroeien teneinde zich landbouwgrond te verschaffen.

Het is de groote taak van den kolonialen boschbouw om, met inachtneming van de belangen van het tropische woud, in de behoeften, aan hout in de tropen zelf en in Europa zoo goed mogelijk te voorzien.

De derde voordracht, gehouden door Dr Aro (Finland), had tot onderwerp: „De gebruikmaking in de practijk van de resultaten der onderzoekingen naar zagen in de landen in Noord- en Midden-Europa". Met behulp van archaeologische vondsten heeft men de ontwikkeling der zagen van de oudheid af tot den tegenwoordigen tijd kunnen volgen. In het steenen tijdperk werd het hout met scherpkantige steenen gesneden of gezaagd. In het koper- en het bronstijdperk zijn de zagen verder ontwikkeld en steeds meer verbeterd, zoodat men in het ijzertijdperk zagen aantreft van zeer verschillende vorm, al naar het gebruik dat men ervan maakt. Vóór laatstgenoemd tijdperk waren het meest éénmanszagen, daarna werden ook tweemanszagen vervaardigd.

De fabriekmatige vervaardiging van zagen deed de mogelijkheid van gebruik, ook in het bosch, sterk toenemen. Tegelijkertijd begon ook het onderzoek naar de zagen en het zaagwerk. De eerste onderzoeker was Micklitz (1860). Hoewel de oudere onderzoekingen een goede basis vormen, zijn zij onderling moeilijk vergelijkbaar door gebrek aan eenheid in de gebruikte methode. In 1929 onderzocht Strehlke het probleem op methodische wijze; dit onderzoek wordt door het „Institut für forstliche Arbeitswissenschaft („Ifa"), te Eberswalde (Duitschland), vervolgd.

De oudere onderzoekers streefden naar een „normaalzaag". Exner, Gayer en Monroy hebben de maat en de hoedanigheden van een dergelijk werktuig gedefinieerd. Hoe meer echter het onderzoek vorderde, des te duidelijker bleek de onmogelijkheid een normaal-zaag voor alle doeleinden te vervaardigen. Men vond, dat het noodzakelijk was een heele serie normaal-zagen van zeer verschillende bouw en afmetingen te construeeren, bijv. voor nat dennenhout, nat beukenhout, voor droog hout van die soorten, enz. Uit een methodologisch oogpunt zijn de onderzoekingen van Graf (1924-'25) van belang. Deze ging er van uit, dat

veel fouten in het vroegere onderzoek te wijten waren aan de onderzoekers zelf. Hij construeerde een machine, die den menschelijken arbeid imiteerde.

Veel ervaring is bij het onderzoek der zagen opgedaan omtrent de constructie in verband met de eigenschappen van het hout. Stenzel construeerde een machine voor het registreeren van de verschillende factoren bij zaagarbeid. Ook in andere landen: Zwitserland (Gut en Zehnter), Scandinavië en Finland (Aro) heeft men het onderzoek naar de zagen opgevat. De jongste Deutsche onderzoekingen hebben aangetoond, dat het zeer moeilijk is betrouwbare onderzoekingsgegevens te verkrijgen voor de door menschelijke kracht in werking gebrachte zagen. Dr Aro heeft, met inachtneming van deze moeilijkheden, belangrijke onderzoekingen gedaan.

Het onderzoek naar de zagen heeft sterk de aandacht gevestigd op het groote belang van een goeden bouw en een goed gebruik van zagen en is daardoor voor de praktijk van groote beteekenis geweest.

In de vierde voordracht behandelde Dr. Immel „de bescherming van de natuur en de gedachte van het landschap in den boschbouw“.

Een levendig gevoel van verbondenheid met den geboortegrond is uit een nationaal oogpunt noodzakelijk, zoo zeide deze spreker, en hij achtte de kennis van het belang daarvan het voornaamste motief voor de natuurbescherming.

Men kan de bescherming van eigenlijke natuurmonumenten onderscheiden van die van het landschap. Het bosch en de boomen zijn zeer belangrijke factoren in het landschap. In het begin van de ontwikkeling van de natuurbeschermingsgedachte lag het verband met het bosch voornamelijk op het gebied van de jacht; later werd ingezien, dat dit verband een veel wijder terrein bestrijkt. Behalve kleinere boschgebieden, die uit wetenschappelijk oogpunt als eigenlijke natuurmonumenten kunnen worden beschouwd, is het bedrijfsbosch voor het landschap van groote beteekenis.

Daaruit vloeien voor den boschbouw bepaalde opgaven voort. Niet alleen de maatregelen op het gebied van de boschbescherming, zooals beveiliging tegen brandgevaar, insectenplagen, wind e.d. zijn van groot belang, maar daarnaast moet bij vele andere boschbouwkundige maatregelen, als keuze van houtsoort, menging, bedrijfsvorm, aanleg van wegen en waterlopen, plaatsen van gebouwen, verkeersregelingen, met de eisch van het natuurschoon rekening worden gehouden. De keuze van de juiste houtsoorten in een bepaald landschap moet zoo ver mogelijk gaan.

Behalve op een doelmatige verpleging van het bosch moet het oog gericht zijn op het behoud van de bosschen en moet stelling worden genomen tegen de toenemende overdreven eischen inzake het rooien van het bosch ten behoeve van bebouwing, landbouw, enz.

De thans in deskundige kringen meer en meer nagestreefde behandeling van het bosch naar de eischen van de natuur past geheel in het kader van de natuurbescherming. Bij groote bebosschingsplannen spare men belangrijke gedeelten van het oorspronkelijke landschap. Men zij ook zuinig op de enkele boomen en de boomgroepen, die het landschap zulk een bijzondere bekoring kunnen verleenen.

Aan de zitting waren een aantal excursies verbonden.

Vóór de eerste excursie hield Landesforstmeister Hug een inleidende voordracht over „die forstlichen Verhältnisse des Landes Baden“. De excursie werd gehouden naar het „Murgschifferwald, Badisches Forstamt: Forbach II (Schwarzwald)“. Het Murgschifferwald ontleent zijn naam aan de Murgschippers, die reeds in de 13de eeuw het hout per vlot over de Murg naar den Rijn voerden, langs welken stroom het ook Holland bereikte.

Forstmeister Weswiser toonde verschillende interessante bosch-

beelden, betreffende femelslag (een bepaalde wijze van exploitatie), groepsgewijze verjonging, voorraadsverzorging en op snoeiing.

De tweede excursie, onder leiding van Oberregierungsforstrat Dr G a n t e r, voerde door de mooiste gedeelten van het „Schwarzwald" naar het „Forstamt „Ottenhöfen" en was voor een belangrijk gedeelte aan bouw en onderhoud van wegen gewijd. Zoowel voor den afvoer van hout als voor het verkeer in het algemeen wordt aan beide bijzondere zorg besteed.

De derde excursie werd gehouden naar het „Forstamt Karlsruhe, Staatswald Kastenwört", onder leiding van Forstmeister Dr B a u e r. In de laagvlakte van den Rijn werd de vervanging van „Mittelwald" door „Hochwald" en de aanplanting van populier bezichtigd. Door de gevolgde werkwijze kan in de toekomst op dezelfde oppervlakte een zeer groote toeneming van loofhout van goede soorten en in zware afmetingen worden verwacht.

(Mededeelingen van het Staatsboschbeheer te Utrecht).